

Empreses, drets humans i medi ambient - Una visió panoràmica

Universitat de Barcelona

20 de maig de 2024

Antoni Pigrau Solé

Catedràtic de Dret Internacional Públic

Director del CEDAT

cedat | CENTRE D'ESTUDIS
DE DRET AMBIENTAL
DE TARRAGONA

 UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

1

1. El punt de partida: les connexions
2. Les aportacions de la jurisprudència
3. Les tendències normatives
4. Conclusions

cedat | CENTRE D'ESTUDIS
DE DRET AMBIENTAL
DE TARRAGONA

 UNIVERSITAT
ROVIRA I VIRGILI

2

1. El punt de partida: les connexions. medi ambient/drets humans

- Afectació al medi ambient pot implicar vulneracions de diversos drets humans (vida, salut, habitatge, accés a aigua potable, alimentació ...)
- Des del 1972, la majoria dels Estats han incorporat a la seva Constitució un dret explícit o una qualitat específica del medi ambient, utilitzant expressions com "segur, sa o net".
- Art. 11 Protocol Addicional a la Convenció Americana sobre Drets Humans en matèria de DESC, 17.11.1988 / Art. 24 Carta Africana dels Drets Humans i dels Pobles, 27.06.1981.
- Drets ambientals: accés a la informació, participació i accés la justícia. Declaració de Rió 1992; Convenis d'Aarhus i Escazú)
- Consell de Drets Humans de l'ONU: Expert independent sobre la qüestió de les obligacions de drets humans relacionades amb el medi ambient (des de 2012); Relator Especial sobre la promoció i la protecció dels drets humans en el context del canvi climàtic (des de 2021); entre altres.

3

1. El punt de partida: les connexions. medi ambient/drets humans

Connexió entre medi ambient i drets humans: acceptada per organismes internacionals de drets humans

- Posicionaments Comitè de Drets Humans i Comitè Drets Econòmics, Socials i Culturals, entre altres
- Jurisprudència Tribunal Europeu de Drets Humans i Cort Interamericana de Drets Humans
- Resolució 37/8 del Consell de Drets Humans, de 22 de març de 2018 (Principis marc sobre els drets humans i el medi ambient, John H. Knox, A/HRC/37/59, 24 de gener de 2018)
- Resolució 48/13 del Consell de Drets Humans, de 8 d'octubre del 2021: El dret humà a un medi ambient net, saludable i sostenible / Resolució 76/300 AGNU, de 28 de juliol de 2022: El dret humà a un medi ambient net, saludable i sostenible.

4

Canvi climàtic/drets humans

Més concretament, les afectacions del canvi climàtic als drets humans (vida, salut, alimentació, habitatge, ...) estan ben documentades:

- Informe de l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als drets humans sobre la relació entre el canvi climàtic i els drets humans; A/HRC/10/61; 15.01.2009.
- Informe del Relator Especial sobre la qüestió de les obligacions de drets humans relacionades amb el gaudiment d'un medi ambient sense riscos, net, saludable i sostenible; A/HRC/31/52; 01.02.2016.
- Estudi analític de la relació entre el canvi climàtic i el dret humà de tothom al gaudi del més alt nivell possible de salut física i mental; Informe de l'OACNUDH, A/HRC/32/23, 06.05.2016.
- Declaració del Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals, 31.10.2018.
- Informe del Relator Especial sobre la qüestió de les obligacions de drets humans relacionades amb el gaudi d'un medi ambient sense riscos, net, saludable i sostenible, 15.07.2019.

5

Medi ambient/empreses

Participació d'empreses en violacions greus de drets humans està causada en molts casos per danys ocasionats al medi ambient: Union Carbide a Índia, Texaco a Equador, Newmont Mining Corporation a Cajamarca, Dyncorp-Monsanto a Equador, Rio Tinto a Papua Nova Guinea, Trafigura a Costa d'Ivori, Pfizer a Nigèria, Vale a Brasil, Minera Yanacocha a Perú ...

6

Medi ambient / empreses

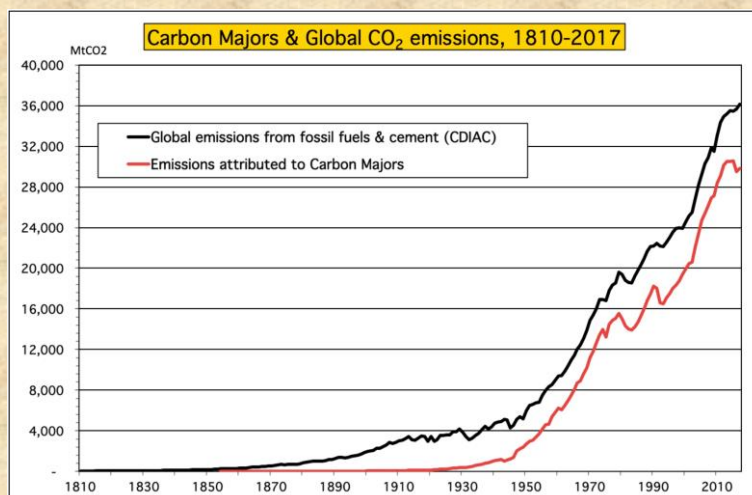
Obligació dels Estats de protegir els drets humans inclou l'obligació de vigilar el comportament de les empreses

- Els incompliments de les empreses públiques vinculen l'Estat.
- Observació General núm. 36, Comitè de Drets Humans (dret a la vida): l'obligació dels Estats de respectar i garantir el dret a la vida implica l'adopció de mesures per protegir el medi ambient davant del canvi climàtic causat per actors privats. 30.10.2018
- Correspon a l'Estat: "no només d'adoptar les normes i mesures apropiades, sinó també d'exercir un cert grau de vigilància en la seva aplicació, així com en el control administratiu dels operadors públics i privats [...]" Comentari Directriu 3; CDI, *Projecte de directrius sobre la protecció de l'atmosfera*, aprovats per la Comissió en segona lectura, 2021)

7

Canvi climàtic/ empreses

HEEDE, Richard (2013). "Tracing Anthropogenic Carbon Dioxide and Methane Emissions to Fossil Fuel and Cement Producers, 1854-2010". *Climatic Change*, vol. 122, num. 1-2, pp. 229-241

<https://climateaccountability.org/carbonmajors.html>

8

Canvi climàtic/empreses

- Entre 1810 y 2017 la distribució de les emissions es concentra:
 - 25 empreses productores privades i estatals representen el 51% de les emissions mundials de GEI industrials.
 - Els primers 100 productors representen el 71% de les emissions mundials de GEI industrials.
- Segons *The Carbon Majors Database*, aquestes són les deu empreses que expulsen més diòxid de carboni a l'atmosfera:
 1. China Coal 14,3 %
 2. Saudi Aramco 4,5 %
 3. Gazprom OAO 3,9 %
 4. National Iranian Oil Co 2,3 %
 5. ExxonMobil Corp 2,0 %
 6. Coal India 1,9 %
 7. Petróleos Mexicanos 1,9 %
 8. Russia Coal 1,9 %
 9. Royal Dutch Shell PLC 1,7 %
 10. China National Petroleum Corp 1,6 %

9

Intents de regulació internacional de les empreses

- ONU: Comissió ETN (1974). Intent d'adopció d'un "Codi de Conducta de les Empreses Multinacionals". (1975-1983)
- ONU: "Normes sobre les responsabilitats de les empreses transnacionals i altres empreses comercials a l'esfera dels drets humans", Subcomissió de Promoció i Protecció dels Drets Humans de l'ONU, 2003. No assumides per la Comissió de Drets Humans.
- Mai no ha estat possible adoptar, a través d'instruments internacionals, normes obligatòries per a les empreses transnacionals.
- **Nou intent el 2014**, Consell de Drets Humans, ONU: Resolució 26/9, 06 2014.

10

Marc voluntaris d'autoregulació

Entre altres:

- "Línies directrius de l'OCDE per a empreses multinacionals" 1976 (última revisió el 2011)
- "Declaració tripartida de principis sobre les empreses multinacionals i la política social", OIT, 1977.
- "Pacte Mundial" o Global Compact, afavorit per l'ONU el 1999.
- "**Principis Rectors sobre les empreses i els drets humans**: aplicació del marc de les Nacions Unides per protegir, respectar i posar remei" Consell de Drets Humans ONU, 2011
- Nombrosos marcs sectorials: document de Montreux, cadenes de subministrament de minerals a zones de conflicte, procés Kimberley, Codi NICE, etc.

11

2. Les aportacions de la jurisprudència

Jurisprudència Tribunal Europeu de Drets Humans

- Dret al medi ambient no és a la Convenció
- Doble línia de protecció:
 - Protecció de drets que es poden veure afectats per problemes ambientals (casos Powell i Rayner c. Regne Unit, 1990; López Ostra c. Espanya, 1994; Guerra i Altres c. Itàlia, 1998; Hatton i altres c. Regne Unit, 2001 (Sala) i 2003 (Gran Sala), Öneriyildiz c. Turquia, 2002).
 - Possibilitat de limitar o restringir altres drets per protegir el medi ambient, com a interès general. Especialment a través articles 8 (dret a la vida privada i familiar), art. 1 protocol 1 (dret de propietat)

12

2. Les aportacions de la jurisprudència

Jurisprudència Cort Interamericana de Drets Humans

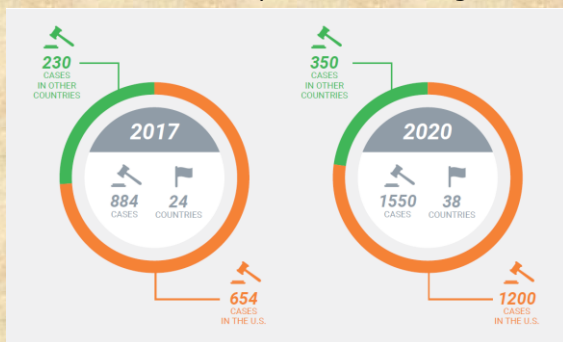
- Molt vinculada a drets col·lectius dels pobles indígenes
 - Dret a la vida (*Caso Comunidad Indígena Yakye Axa Vs. Paraguay*. Sentència 17 de junio de 2005; *Caso Comunidad Indígena Sawhoyamaya Vs. Paraguay*. Sentència de 29 de marzo de 2006; *Caso Comunidad Indígena Xákmok Kásek. Vs. Paraguay*. Sentència de 24 de agosto de 2010).
 - Dret a la propietat (*Caso del Pueblo Saramaka Vs. Surinam*. Sentència de 28 de noviembre de 2007).
 - Dret a la participació (*Caso del Pueblo Indígena Kichwa de Sarayaku Vs. Ecuador*. Sentència de 27 de junio de 2012).
- Opinió Consultiva OC-23/17 de 15 de noviembre de 2017 sol·licitada per Colòmbia: Medi Ambient i Drets Humans

13

2. Les aportacions de la jurisprudència

Eclosió del fenomen de la litigació climàtica: Més de 1500 litigis a 38 països (UNEP, *Global Climate Litigation Report: 2020 Status Review*, 2020). Dades 1 juliol 2020.

- Demandes de particulars i/o autoritats públiques contra autoritats públiques
- **Demandes de particulars i/o autoritats públiques contra empreses o grups d'empreses**
- Demandes d'empreses contra regulacions estatals

14

Jurisprudència Tribunals nacionals

- *Urgenda Foundation et al. v. The State of the Netherlands (Ministry of Infrastructure and the Environment)*, The Hague District Court, Judgment, C/09/456689 HA ZA 13-1396, 24 June 2015
- *Asghar Leghari v Federation of Pakistan et al.*, Lahore High Court, W.P. No. 25501/2015, Order of 4 September 2015.
- *Juliana et al. v The United States of America et al.*, District Court of Oregon No. 6:15-cv-01517-TC, Order and Findings & Recommendation, 8 April 2016.
- *Earthlife Africa v. the Minister of Environmental Affairs et al.*, High Court of South Africa Gauteng Division, Pretoria, Judgment, 6 March 2017.
- *Friends of the Irish Environment et al. v. Fingal County Council et al.*, High Court of Ireland, Judgment, 2017 No. 201 JR, 21 November 2017.
- *Salamanca Mancera et al. v. Presidencia de la República de Colombia et al.*, Corte Suprema de Justicia de Colombia, Sala de Casación Civil. STC4360-2018, 5 Abril 2018.
- 2021, *Commune de Grande-Synthe*, Case 427301, 1 juin 2021 ECLI:FR:CECHR:2021:427301. 1 Juin 2021.
- Tribunal Administratif de Paris, N°s 1904967, 1904968, 1904972, 1904976/4-1, Association Oxfam France et al.; 14 Octobre 2021.
- *BVerfG, Beschluss des Ersten Senats vom 24. März 2021 - 1 BvR 2656/ 18, 1 BvR 288/20, 1 BvR 96/20, 1 BvR 78/20 - Rn. (1 - 270).*

15

Litigis contra empreses: alguns litigis oberts

Milieudefensie et al. v. Royal Dutch Shell plc.

- 5 d'abril del 2019: Amics de la Terra Països Baixos, amb altres ONGs i més de 17.000 ciutadans van demandar Shell al Tribunal de Districte de La Hài, per contribució al canvi climàtic en violació del seu deure de cura, sota la llei holandesa i les obligacions de drets humans. Demanen que el tribunal ordeni a Shell la reducció de les seves emissions de CO2, en línia amb l'Acord de París.
- L'argument del deure de diligència es basa el Codi civil holandès, en relació amb els articles 2 (dret a la vida) i 8 (dret a la vida privada, vida familiar, domicili) del Conveni Europeu de Drets Humans (CEDH).
- Segons els demandants, Shell va posar en perill il·legalment els ciutadans holandesos per la seva negligència.

16

Litigis contra empreses: alguns litigis oberts

Milieudefensie et al. v. Royal Dutch Shell plc.

- Novembre del 2019: Shell va argumentar, que no hi ha cap estàndard legal, que estableixi que Shell ha de complir uns límits d'emissions.
- 26 de maig del 2021: el Tribunal ordena Shell reduir les seves emissions en un 45% per al 2030, en relació amb el 2019, en totes les activitats, incloses les seves pròpies emissions i les emissions d'ús final.
- "El tribunal reconeix que RDS no pot resoldre aquest problema global per si mateix. No obstant això, això no absol RDS de la seva responsabilitat parcial individual de fer la seva part respecte a les emissions del grup Shell, que pot controlar e influir."
- 20 de juliol del 2022: Shell va apel·lar la decisió.

17

Litigis contra empreses: alguns litigis oberts

Notre Affaire à Tous, Les Amis de la Terre, and Oxfam France v. BNP Paribas

- Octubre de 2022: les ONG *Notre Affaire à Tous*, *Les Amis de la Terre* i *Oxfam France* van enviar un avís d'intenció de demandar a BNP Paribas. Davant la resposta del banc (24.01.2023), presenten demanda davant el Tribunal Judicial de París, per infracció de la Llei del deure de vigilància de 2017 i les disposicions del Codi civil sobre els danys ecològics.
- BNP Paribas ha de rescindir qualsevol finançament i qualsevol inversió en qualsevol empresa que desenvolupi nous projectes fòssils. Pel que fa a les inversions existents, BNP Paribas ha d'exercir els seus drets de vot i d'influència per obligar l'empresa participada a renunciar a nous projectes fòssils i adoptar, detallar i implementar públicament mesures compatibles amb la limitació de l'escalfament global a 1,5 °C. Si això no és possible, BNP Paribas ha de desinvertir.

18

Litigis contra empreses: alguns litigis oberts

Pari Island against Holcim

- Juliol 2022: quatre habitants de la illa de Pari, Indonèsia, van presentar sol·licitud de conciliació a Zug, Suïssa, seu de la cimentera Holcim. La vista de conciliació de l'octubre de 2022 va concloure sense resultats.
- 30 de gener de 2023: Demanda contra Holcim a l'Audiència Cantonal de Zug, demanant una compensació proporcional pels danys climàtics que han patit i que Holcim contribueixi financerament a les mesures de protecció contra inundacions. A més, exigeixen que Holcim redueixi les seves emissions de CO2 en un 43% per al 2030 i en un 69% per al 2040, en comparació de les emissions del 2019 de la companyia, d'acord amb l'objectiu de l'Acord de París de limitar l'escalfament global a 1,5 graus. Swiss Church Aid (HEKS), el Centre Europeu per als Drets Constitucionals i Humans (ECCHR) i Amics de la Terra Indonèsia (WAHLI) donen suport a la denúncia dels quatre indonesis.
- És el primer procés civil formal a Suïssa contra una corporació per la contribució al canvi climàtic.

19

Litigis contra empreses: alguns litigis tancats

Ministry of Environment and Forestry v. PT Rambang Agro Jaya

- 1 d'agost de 2019: Ministeri de Medi Ambient i Forestal d'Indonèsia (MoEF) va demanda la corporació PT Rambang Agro Jaya pels danys causats pels incendis a les torberes. El MoEF va argumentar que PT Rambang Agro Jaya va drenar les torberes amb l'objectiu de plantar palmeres, cosa que va provocar incendis a l'àrea de concessió i van causar danys a l'ecosistema. Demana compensació per tots els danys i costos de restauració; pels danys climàtics, va sol·licitar les despeses del carboni alliberat i la restauració de l'ecosistema.
- 11 de gener de 2021: el Tribunal de Districte de Central Jakarta decideix a favor del demandant. No obstant això, els jutges no van concedir els danys amb la mateixa quantia que sol·licitava la demandant. El tribunal de districte de Jakarta central va decidir concedir els danys i costos de restauració fins a 137.000 milions de rúpies (uns 8M€).

20

Les sol·licituds d'opinions consultives davant tribunals internacionals sobre canvi climàtic

- **Tribunal Internacional de Dret del Mar**, *Request for an Advisory Opinion submitted by the Commission of Small Island States on Climate Change and International Law* (Request for Advisory Opinion submitted to the Tribunal), Commission of Small Island States on Climate Change and International Law, 12.12.2022
- **Cort Inter-americana de Drets Humans**: *Solicitud de Opinión Consultiva sobre Emergencia Climática y Derechos Humanos a la Corte Interamericana de Derechos Humanos de la República de Colombia y la República de Chile*, 9.1.2023.
- **Cort Internacional de Justícia**: Sol·licitud d'una opinió consultiva a la Cort Internacional de Justícia sobre les obligacions dels Estats pel que fa al canvi climàtic, Resolució 77/276 AGNU 29.03.2023

21

Altres fòrums internacionals

Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides

- *Daniel Billy et al. v. Australia*, CCPR/C/135/D/3624/2019, 23 de setembre de 2022

Tribunal Europeu de Drets Humans

- *Cláudia Duarte Agostinho i altres contra Portugal y altres 33 Estatats*, Cas No. 3937/20;
- *Caréme v. Francia*, Cas No. 7189/21, i
- *Verein Klimaseniorinnen Schweiz i altres v Suïssa*, Cas No. 53600/20

22

3. Les tendències normatives

- Les lleis nacionals de diligència deguda
- El tercer esborrany revisat del tractat en curs de negociació (2021)
- La proposta de Directiva de la UE sobre DD de Sostenibilitat Corporativa, de 23 de febrer de 2022
- La proposta de Llei espanyola (2022)

23

La diligència deguda

- **Metodologia** per facilitar el compliment de les obligacions de les empreses en relació amb els drets humans i el medi ambient.
- **Flexible:** adaptable a context del país on opera, impacte potencial de les activitats i possibilitat de contribuir a l'abús dels drets per mitjà de relacions amb altres operadors.
- Concepte ja utilitzat en altres àmbits jurídics com ara el **dret mercantil o el civil**.
- Es basa en el **deure de vigilància** de l'empresa sobre les altres empreses de la seva cadena de valor
- *L'obligació de protegir els drets humans és també una obligació de diligència deguda de l'Estat, que inclou el control de les empreses que actuen sota la seva jurisdicció o control, públiques o privades*

24

a) Contingut bàsic

- Compromís polític+DD+Reparació impactes negatius
- 4 fases:
 - Identificar i avaluar les conseqüències negatives reals o els riscos potencials sobre els drets humans.
 - Integrar les conclusions de l'avaluació en el marc de les funcions i processos interns pertinents de la governança de l'empresa, prenent les mesures adients.
 - Fer un seguiment de l'eficàcia de la seva resposta (procés continuat).
 - Comunicar, de manera periòdica i accessible, les mesures que prenen per fer front a les conseqüències de les seves activitats sobre els drets humans

25

b) Variables en formulació DD

- Voluntària o obligatòria: ja estem en trànsit a modalitat obligatòria.
- Característiques de les empreses obligades i abast en la cadena de valor
- El grau d'exigència aplicable al procés de DD es pot modular tenint en compte:
 - Els drets humans contemplats
 - La inclusió del medi ambient
 - Situacions especials de major risc: països en conflicte, territoris ocupats, territoris sense presència estatal, Estats amb violacions greus dels drets humans ...
 - L'atenció a les persones defensores de drets humans (Declaració NU, 1998)

26

Validació de la diligència deguda

➤ Valoració externa

Els grups interessats (accionistes, treballadors, consumidors, comunitats locals ...) han de poder participar en els processos de deguda diligència de les empreses

- En el moment de la identificació dels riscos i l'elaboració o revisió de les mesures
- En el moment de la valoració del funcionament del procés

➤ Conseqüències

- Mesures de l'empresa. Una empresa que contribueixi o pugui contribuir a generar conseqüències negatives sobre els drets humans ha de prendre les mesures necessàries per posar fi o prevenir aquesta situació.
- Reparació. Si l'empresa ha provocat o contribuït a provocar conseqüències negatives les ha de reparar o contribuir a la seva reparació. Mecanismes propis de reparació o participació en altres mecanismes.

27

DD i canvi climàtic en les lleis adoptades a França, Alemanya i Noruega

S'han debatut o s'estan debatent propostes al respecte dels governs o dels parlaments, almenys, a: Suïssa, Luxemburg, Bèlgica, Països Baixos, Àustria o Espanya.

S'han adoptat, fins ara, tres lleis generals:

- França: *LOI n° 2017-399 du 27 mars 2017 relative au devoir de vigilance des sociétés mères et des entreprises donneuses d'ordre.*
- Noruega: *Llei de Transparencia (Act relating to enterprises' transparency and work on fundamental human rights and decent working conditions, Transparency Act), de 10 de juny de 2021.*
- Alemanya: *Act on Corporate Due Diligence Obligations in Supply Chains, d' 11 de juny de 2021.*

Tenir en compte efectes extraterritorials!

28

França: LOI n° 2017-399 du 27 mars 2017 relative au devoir de vigilance des sociétés mères et des entreprises donneuses d'ordre

- Qualsevol empresa establerta a França que al final de dos exercicis consecutius:
 - té com a mínim 5.000 treballadors dins de la seu de l'empresa i de les seves filials, amb seu central a França, o
 - ocupa almenys 10.000 treballadors (empresa + filials), amb seu central a França o a l'estranger.
- El pla ha d'incloure mesures de DD per identificar els riscos i prevenir violacions greus als drets humans, la salut i la seguretat de les persones **i el medi ambient**
- La Llei preveu sancions a les empreses que no compleixin aquestes obligacions.
- S'estableix la responsabilitat civil de qui incompleixi les obligacions esmentades i l'obliga a reparar el dany que l'execució d'aquestes hauria evitat.

29

Noruega: Llei de Transparència, de 10 de juny de 2021

- S'aplicarà a empreses registrades a Noruega i a empreses estrangeres que proporcionen béns o serveis subjectes a impostos a Noruega, que compleixen almenys dos dels tres criteris següents:
 - Almenys 50 empleats a temps complet (o hores-home anuals equivalents);
 - una facturació anual d'almenys 70 M de corones nor.
 - i una suma al balanç d'almenys 35 M.
- L'amplitud dels criteris adoptats és notable i s'estima que la llei afectarà prop de 9.000 empreses.
- Menciona drets humans i condicions de treball dignes, però no el medi ambient. Però ara el medi ambient és un dret humà ...
- L'Autoritat del Consumidor de Noruega és responsable de supervisar i fer complir la llei i té la capacitat d'emetre ordres a les empreses i imposar multes.

30

Alemanya: Act on Corporate Due Diligence Obligations in Supply Chains, 11 juny 2021

- Empreses amb seu a Alemanya amb més de 3.000 empleats i altres empreses de la mateixa mida amb sucursals registrades a Alemanya. 2024: requisit es reduirà a 1000 empleats.
- Les obligacions de DD només arriben als proveïdors directes d'una corporació, no als proveïdors indirectes. Per a aquests últims, les empreses només han de fer una anàlisi de risc si tenen un coneixement comprovat de violacions de drets humans.
- Víctimes poden reclamar davant dels tribunals alemanys a través de sindicats i ONG. També poden presentar queixes a l'Oficina Federal d'Economia i Control d'Exportacions, que pot imposar multes proporcionals a la facturació de l'empresa i a la gravetat de la violació.
- En matèria ambiental, abast limitat a tres convenis: prevenció de contaminants orgànics persistents (Conveni d'Estocolm), alliberament d'emissions de mercuri (Conveni de Minamata) i control de moviments transfronterers de residus perillosos (Conveni de Basilea).

31

DD i canvi climàtic en la proposta de Llei espanyola (2022)

- Característiques de les empreses obligades
 - Empreses que venguin béns o prestin serveis en territori espanyol, quan:
 - a) el nombre mitjà de persones treballadores durant l'exercici sigui igual o superior a 250, o
 - b) l'import net de la xifra anual de negocis sigui superior a 50 M €, o
 - c) tinguin la consideració d'entitats d'interès públic de conformitat amb la legislació d'auditoria de comptes
 - Empreses que durant l'exercici anterior hagin percebut ajuts o subvencions públiques de > 100.000 €.
- Drets humans i medi ambient, incloent l'atmosfera i el clima (detallat en diverses disposicions)
- Preveu una Comissió de Drets Humans i Empreses (CDHE) com a autoritat nacional supervisora de naturalesa administrativa

32

DD i canvi climàtic en el tercer esborrany revisat del tractat en curs de negociació (17.08.2021)

Artículo 6. Prevención (diligencia debida)

“6.4. Los Estados Partes se asegurarán de que las medidas de debida diligencia en materia de derechos humanos adoptadas por las empresas comerciales incluyan los siguientes aspectos:

a. La realización y publicación periódica de evaluaciones de impacto en los derechos humanos, los derechos laborales, **el ambiente y el cambio climático** de todas sus operaciones.

[...]

e. La información pública y periódica sobre cuestiones no financieras, incluida la información sobre las estructuras del grupo [empresarial] y sus proveedores, así como las políticas, los riesgos, los resultados y los indicadores relacionados con los derechos humanos, los derechos laborales, la salud, **el medio ambiente y las normas sobre el cambio climático** en todas sus operaciones, incluso en sus relaciones comerciales.”

33

Normes i propostes normatives de la Unió Europea

- **Reglament (UE) 2023/1115 del Parlament Europeu i del Consell, de 31 de maig de 2023, relatiu a la comercialització al mercat de la Unió i l'exportació des de la Unió de determinades matèries primeres i productes associats a la desforestació i la degradació forestal.**
- Agents comercials han de fer una declaració obligatòria i detallada de DD; donar informació geogràfica o geo-localització de les parcel·les de terreny de producció de les primeres matèries i els productes derivats; cooperació amb les duanes i un sistema de controls obligatoris i facultatius als agents. Categorització dels països per nivell de risc, que determina diferents nivells d'intensitat de la DD.
- 6 productes concrets: carn de boví, oli de palma, soja, fusta, cacau i cafè.
- Inclou cautxú i altres productes derivats (xocolata, mobles o paper imprès) (Annex I)

34

Normes i propostes normatives de la Unió Europea

- Directiva (UE) 2022/2464 de 14 de desembre de 2022, pel que fa a la **presentació d'informació sobre sostenibilitat per part de les empreses**.
- De "informació no financera" a "la informació en matèria de sostenibilitat".
- **Augmenta la tipologia** d'empreses a què s'aplica aquesta normativa, s'estableixen **exigències més detallades** en matèria d'informes i s'hi inclou la necessitat que un auditor o certificador independent acreditat garanteixi l'adequació de la informació facilitada.
- Informació inclou els **plans de l'empresa** de compatibilitat amb la transició cap a una economia sostenible i amb la limitació de l'escalfament global a 1,5 °C, d'acord amb l'Acord de París de 2015 i l'objectiu d'aconseguir la neutralitat climàtica el 2050, i, si escau, l'exposició de l'empresa a les activitats relacionades amb el carbó, el petroli i el gas.

35

Normes i propostes normatives de la Unió Europea

- Abril del 2020, el Comissari europeu de Justícia anuncia el compromís d'introduir normes per a la deguda diligència corporativa en matèria de drets humans i ambientals
- 11.2.21. Comitè d'Afers Jurídics del PE aprova informe sobre diligència deguda. Inclou proposta de directiva a l'annex.
- 23.2.22. Comissió publica **Proposta de Directiva de la UE sobre DD de Sostenibilitat Corporativa**.
- Posició molt crítica del Parlament Europeu reflectida com a proposta d'informe sobre la Directiva (7.11.22). Consell de la UE partidari de limitar proposta inicial (1.12.22). Votació en Parlament en primera lectura (1.06.23). Acord entre institucions (14.12.23).
- Consell no aprova la proposta (28.2.24), però si en **versió molt retallada (15.3.24)** Ara la proposta torna al Parlament, però hi ha eleccions a la vista.

36

Proposta de Directiva de la UE, de 23.02.2022

- Empreses obligades
 - Empreses UE
 - > 500 treballadors (1000) i > 150 M€ (450)
 - Empreses no UE: > 150M€ a UE (450).
 - **En dos any consecutius**
- La pròpia proposta estimava que la Directiva afectaria unes 13.000 empreses de la UE i unes 4.000 de tercers països. **Això s'ha reduït substancialment.**
- Els drets humans contemplats i el medi ambient: Annex **(restriccions)**
- Art. 15: canvi climàtic.
- Autoritat Nacional de Control, règim de sancions
- Responsabilitat civil sense reformes normes vigents: preveu 5 anys de prescripció i admet possibilitat de redamar documents a empreses per part del jutge

37

Conclusions

- Constatades les connexions entre empreses, drets humans, medi ambient / canvi climàtic
- A les lleis nacionals adoptades o en procés de debat, la regulació és variada, pel que fa a les exigències en relació amb el medi ambient, però no pel que fa a drets humans, que inclouen el dret a un medi ambient sa.
- El tractat en procés de negociació inclou el medi ambient i el canvi climàtic en la DD.
- Diverses normes i propostes normatives UE inclouen directa o indirectament referències a la DD en relació amb el medi ambient i el canvi climàtic.
- La proposta de Directiva general de la UE és molt significativa, tot i que és limitada.
- Procés de transposició de la Directiva a Espanya pot permetre anar una mica més enllà, en la línia dels treballs previs realitzats a l'anterior legislatura.

38